

Avizul Comitetului European al Regiunilor – Implementarea strategiei UE pentru păduri

(2019/C 275/02)

Raportor general:	Ossi Martikainen (FI-ALDE), membru al Consiliului local Lapinlahti
Document de referință:	Raportul Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Progresele înregistrate în implementarea strategiei UE pentru păduri „O nouă strategie a UE pentru păduri: în beneficiul pădurilor și al sectorului forestier” COM(2018) 811 final

RECOMANDĂRI POLITICE

COMITETUL EUROPEAN AL REGIUNILOR

1. salută Raportul Comisiei Europene privind implementarea strategiei UE pentru păduri, publicat la 7 decembrie 2018, recunoscând necesitatea acestui document. În lumina acestui raport, Comitetul consideră că strategia pentru păduri a fost un instrument util pentru coordonarea diferitelor politici. Alegerea domeniilor prioritare ale strategiei s-a dovedit a fi inspirată și, în ansamblu, s-au înregistrat progrese în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor. Cu toate acestea, s-ar putea obține și mai multe rezultate dacă ar s-ar depune în continuare eforturi substanțiale în statele membre, la nivel regional și local, precum și în relațiile externe;

2. în plus față de avizul său anterior ⁽¹⁾, care concordă în multe privințe cu evaluările Comisiei, Comitetul încurajează Comisia să dezvolte în continuare coerența dintre domeniile și măsurile de politică din domeniul forestier, astfel încât să se poată ține mai bine seama de întregul lanț de valori al pădurilor, de biodiversitatea lor și de funcțiile lor multiple. Este important ca Comitetul forestier permanent să fie implicat în pregătirea politicilor din domeniul forestier, inclusiv a celor legate în mod indirect de acest domeniu;

3. invită Comisia să analizeze dacă gestionarea actuală a pădurilor și abordarea acestor chestiuni, precum și resursele din UE, sunt adecvate și actualizate; ar trebui verificată și magnitudinea impactului real al acestor resurse în lanțul valoric. Acest lucru se datorează importanței tot mai mari a pădurilor, atât în contextul politicilor globale durabile, cât și pentru statele membre și regiunile acestora;

4. consideră că Comisia ar trebui să prezinte o nouă strategie pentru păduri, actualizată, pentru perioada de după 2020, care să aibă într-o măsură și mai mare un rol de coordonare și în care să se prevadă un tratament diferențiat al pădurii cultivate și să se definească drept strategică necesitatea reimpăduririi zonelor aflate în pericol de deșertificare, în virtutea rolului ecologic clar atribuit sectorului forestier. Acest lucru poate necesita, printre altele, o reevaluare a modului în care este alocat bugetul și a efectelor acestuia;

5. invită Comisia să se asigure că statele membre, regiunile și experții, institutele de cercetare și organizațiile forestiere sunt reprezentate într-o măsură suficientă în procesul de elaborare a strategiei menționate anterior, pentru a obține rezultatele dorite și pentru ca acest proces să fie favorabil incluziunii;

6. în vederea evaluării implementării strategiei pentru păduri, Comitetul exprimă următoarele puncte de vedere cu privire la acele priorități cuprinse în raportul Comisiei care sunt vizate în mod specific de mandatul CoR:

7. Finanțe și administrație

7.1. Autoritățile locale și regionale trebuie să fie implicate îndeaproape în conceperea și punerea în aplicare a măsurilor din sectorul forestier, conduse și finanțate de UE. Proprietarii de păduri și cei responsabili cu gestionarea și administrarea pădurilor, inclusiv autoritățile locale și regionale, au un rol esențial în consolidarea utilizării durabile a pădurilor și în angajamentul neechivoc al acestora față de populația rurală și economie.

⁽¹⁾ Avizul Comitetului European al Regiunilor – Evaluarea la jumătatea perioadei a Strategiei UE pentru păduri și sectorul forestier (JO C 361, 5.10.2019, p. 5).

7.2. Autoritățile locale și regionale pot juca un rol în stimularea coerenței și a eficacității măsurilor din sectorul forestier și pot servi drept verigă de legătură, într-un context în care proprietatea privată a pădurilor este abandonată, devine fragmentată și compartimentată în multe state membre, ca urmare a schimbărilor structurale din societate. Măsurile potențiale pe care autoritățile locale și regionale ar putea să le ia în considerare includ promovarea unor forme comune, cum ar fi clusterelor și asociațiile de silvicultură, precum și dezvoltarea imaginii silviculturii proactiv. Din această perspectivă, autoritățile locale și regionale vor trebui să sprijine cooperarea în sectorul forestier. Sprijinul public ar trebui să acopere studiile de fezabilitate, manifestările regionale și activitățile de promovare, pentru a valorifica numeroasele bunuri și servicii ecosistemice oferite de acest sector.

7.3. Sectorul forestier are nevoie de o finanțare adecvată prin intermediul PAC, în special prin finanțarea dezvoltării rurale, deoarece aceste fonduri au fost utilizate de numeroși actori regionali și locali pentru a consolida silvicultura în regiunile lor și pentru a stimula utilizarea durabilă. Pe măsură ce PAC devine mai flexibilă la nivel național, sectorul forestier poate juca un rol și mai important, sau, dimpotrivă, mai redus, în cadrul măsurilor de dezvoltare rurală, în multe regiuni. Acest aspect este important pentru ocuparea forței de muncă în zonele rurale, pentru economiile regionale și pentru dezvoltarea durabilă. Ne aflăm, așadar, într-un moment crucial pentru a asigura finanțarea adecvată a măsurilor din domeniul forestier în contextul finanțării dezvoltării rurale din cadrul PAC. Pentru ca programele naționale din cadrul PAC să aibă un impact asupra climei și mediului, trebuie să existe o contribuție din partea autorităților regionale și locale și cooperare între diferitele niveluri de guvernare. Opțiunile de finanțare pentru sectorul forestier ar trebui, de asemenea, să fie făcute publice la fiecare nivel de guvernare, astfel încât să poată fi utilizate pe deplin și în mod corespunzător.

7.4. Subliniază că multe state membre ale UE au o rețea de drumuri forestiere în stare foarte proastă și, în acest context, subliniază necesitatea de a finanța un studiu european cu privire la evaluarea rețelei de drumuri forestiere.

7.5. Sectorul forestier oferă, de asemenea, un potențial considerabil de a utiliza fonduri în cadrul programelor de cercetare și inovare ale UE, pe lângă instrumentele anterioare legate în principal de PAC; pe lângă PAC, sectorul forestier trebuie, de asemenea, să fie capabil să utilizeze resursele specifice din cadrul programelor Orizont, LIFE+, Erasmus+, al fondurilor structurale și al Fondului de solidaritate.

8. Economii locale și regionale, economia verde, ocuparea forței de muncă

8.1. Pădurile joacă un rol esențial în dezvoltarea bioeconomiei și a biodiversității Europei și a regiunilor sale și în tranziția către o economie verde, cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Autoritățile locale și regionale ar putea contribui, printre altele, la planurile regionale de dezvoltare durabilă, la strategiile regionale privind bioeconomia, la educație, la construcțiile durabile din punct de vedere ecologic, la implementarea energiei din surse regenerabile și la promovarea spiritului antreprenorial al IMM-urilor în sectorul forestier. În cazurile în care este oportun, ar trebui înființate grupuri de cooperare regională în sectorul forestier, care să includă – pe lângă întreprinderile forestiere, proprietarii de păduri și administrațiile regionale și locale – autoritățile locale și regionale, academiile regionale, universitățile și ONG-urile, precum și întreprinderile private din sectoarele care utilizează materii prime și produse forestiere.

8.2. Multe dintre regiunile rurale din Europa suferă din cauza depopulării și a pierderii de locuri de muncă. O tranziție către produse forestiere, de exemplu în sectorul construcțiilor și al producției de energie, ar genera locuri de muncă și venituri fiscale și pentru regiunile slab populate. Același lucru este valabil și pentru economia verde, în general, în care pădurile reprezintă, de asemenea, un atu important pentru turism, biodiversitate, recreere și bunăstarea cetățenilor. Dat fiind că sectorul forestier este al treilea angajator din UE (cu peste 3,5 milioane de persoane în întreaga UE), el aduce o contribuție semnificativă la convergența teritorială și socială europeană. Strategia sectorului forestier trebuie să permită, de asemenea, valorificarea tuturor produselor și serviciilor ecosistemice oferite de păduri, pentru a revitaliza și sprijini economia.

8.3. O creștere previzibilă a cererii de lemn și biomasă trebuie să fie însoțită de o gestionare durabilă a pădurilor, care poate fi certificată de administrația forestieră în ceea ce privește pădurile aflate în proprietatea statului și de mecanisme private de certificare, în cazul pădurilor aflate în proprietate privată.

8.4. Diferitele niveluri administrative ar trebui să colaboreze: bunele practici și rezultatele de la nivel regional ar trebui să influențeze modul în care UE și statele membre alocă fonduri pentru a promova inovarea și tehnologia în sectorul forestier și pentru a crea legături între diferitele modalități de utilizare a pădurilor. Pe această cale s-ar putea crea, de asemenea, instrumente financiare funcționale și, totodată, mai accesibile pentru regiuni, în vederea dezvoltării sectorului forestier. Este nevoie de măsuri noi, bine orientate, în sectorul forestier, pentru a atinge obiectivul privind o Europă neutră din punctul de vedere al emisiilor de carbon până în 2050. Sarcinile și competențele autorităților locale și regionale variază de la un stat membru la altul, însă pretutindeni ar trebui urmărită o abordare strategică cuprinzătoare și coerentă, care să regrepeze obiectivele și necesitățile comune ale diferitelor niveluri în ceea ce privește aspectele legate de infrastructură, sistemele de informații și schimbul de informații, precum și sarcinile autorităților, cum ar fi eliberarea permiselor și supravegherea. Toate statele membre și toate sectoarele economice ar trebui să contribuie la realizarea obiectivelor de reducere a emisiilor de CO₂, căutând un echilibru între echitate și solidaritate.

8.5. Consideră că o mai bună comunicare privind importanța gestionării durabile a zonelor forestiere, precum și posibilitatea de a realiza, extinde și coordona campanii de sensibilizare privind dimensiunea multifuncțională a pădurilor și multiplele avantaje pe care le are gestionarea durabilă a pădurilor din punct de vedere economic, social și ecologic reprezintă o necesitate împărtășită de toate nivelurile instituționale ale UE.

9. Biodiversitatea, schimbările climatice, sănătatea pădurilor

9.1. CoR subliniază importanța crucială a promovării gestionării adecvate a pădurilor și a integrării politicilor agricole și forestiere în politicile de gestionare a riscurilor hidrologice și climatice.

9.2. CoR ia notă de observația Comisiei potrivit căreia, în ceea ce privește biodiversitatea, progresele dorite nu au fost realizate, în pofida eforturilor majore de protejare a diferitelor tipuri de păduri și habitate, inclusiv prin intermediul rețelei Natura 2000, al Directivei privind păsările și al Directivei privind habitatele. Comisia ar trebui să prezinte o evaluare mai detaliată a cazurilor în care au fost obținute rezultate, indicând ce instrumente ar fi necesare pentru a permite evoluții pozitive și dacă măsurile au fost echilibrate în ceea ce privește prevalența și raritatea habitatelor forestiere în întreaga UE, cu un accent special pe regiunile în care se concentrează cea mai mare bogăție a speciilor, cum este cazul în regiunile ultraperiferice. Trebuie finanțată cercetarea privind evaluarea la scară largă a stării pădurilor și a serviciilor ecosistemice ale acestora, în special în noile state membre. Acest întreg demers are ca scop păstrarea și consolidarea patrimoniului natural de înaltă valoare ecologică, prin dezvoltarea rețelelor ecologice existente.

9.3. Pădurile joacă un rol esențial în combaterea schimbărilor climatice, prin sechestrarea, stocarea și substituirea emisiilor de CO₂. Impactul asupra climei trebuie să devină o temă transversală a silviculturii durabile, în care posibilitățile pădurilor să fie luate în considerare în mod cuprinzător: care sunt modalitățile de a înlocui materialele de construcție de origine fosilă și combustibilii fosili și produsele conexe; cum afectează gestionarea pădurilor captarea dioxidului de carbon; cum poate fi stimulat/recompensat proprietarul care practică o gestionare durabilă a pădurilor (GDP), în raport cu cel care nu are o astfel de abordare; cum se poate asigura valorificarea potențialului legat de plantarea de specii autohtone de arbori și în ce măsură pot fi utilizate, în locul acestora, specii de arbori neautohtone etc.

9.4. CoR solicită Comisiei Europene să implice pe deplin regiunile și autoritățile locale în punerea în aplicare a Regulamentului privind partajarea eforturilor ⁽²⁾ și a Regulamentului LULUCF ⁽³⁾, stabilind obiective de reducere a emisiilor pentru 2030 și elaborând inițiative concrete pentru realizarea acestora.

9.5. Schimbările climatice și pierderea diversității pădurilor pot face ca zone întinse de păduri să devină vulnerabile la daune cauzate de incendii, furtuni, boli și dăunători. În astfel de situații, la adoptarea deciziilor administrative, vor trebui cântărite întotdeauna riscurile aferente lipsei de acțiune. Este necesară pregătirea pentru astfel de situații, prin menținerea unei legislații actualizate care să sprijine planificarea în domeniul forestier și să prevină astfel de daune, precum și prin asigurarea de fonduri, care ar putea fi alocate pentru prevenirea daunelor, gestionarea urgențelor, a zonelor devastate, promovarea refacerii pădurilor și a reîmpăduririi, precum și pentru compensarea problemelor economice cu care se confruntă regiunile afectate de dezastru de mare amploare. În acest sens, este necesar să se finanțeze, la nivel regional, o hartă de hazard a riscurilor potențiale. Silvicultura activă poate lua forma unui instrument util de prevenție și depistare timpurie, în vederea îmbunătățirii stării de sănătate a pădurilor.

9.6. Capitalul natural și serviciile ecosistemice ale pădurilor pentru societate ar trebui mai bine explicate societății; totodată, în măsura posibilului, ar trebui consolidate legăturile dintre comunitățile locale și pădurile deținute sau nu de acestea.

9.7. Subliniază importanța primordială a acțiunilor de jos în sus în domeniul gestionării riscului de dezastru, precum și a instrumentelor UE care pot completa aceste acțiuni în cazul în care o catastrofă depășește capacitățile unui stat membru. Lista instrumentelor UE care sunt deosebit de utile în înfruntarea furtunilor și a incendiilor forestiere include mecanismul de protecție civilă al Uniunii, Fondul de solidaritate al UE și proiectele-pilot finanțate de Comisia Europeană cu scopul de a elimina obstacolele administrative și juridice din calea gestionării riscului de dezastru în zonele transfrontaliere.

9.8. Este nevoie urgentă de un plan de acțiune al UE privind defrișarea și degradarea pădurilor, în conformitate cu solicitarea Parlamentului European și a principalelor părți interesate, pentru a evalua în continuare impactul asupra mediului al consumului de produse și materii prime din UE, susceptibile să contribuie la defrișări și degradarea pădurilor în afara UE. Prin urmare, CoR solicită noii Comisii Europene să includă această solicitare printre prioritățile sale politice.

⁽²⁾ Regulamentul (UE) 2018/842 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind reducerea anuală obligatorie a emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030 în vederea unei contribuții la acțiunile climatice de respectare a angajamentelor asumate în temeiul Acordului de la Paris și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 (JO L 156, 19.6.2018, p. 26).

⁽³⁾ Regulamentul (UE) 2018/841 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 cu privire la includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din activități legate de exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultura în cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 și a Deciziei nr. 529/2013/UE (JO L 156, 19.6.2018, p. 1), <https://unfccc.int/topics/land-use/workstreams/land-use-land-use-change-and-forestry-lulucf>

10. Cooperarea internațională și interregională în sectorul forestier

10.1. Este important ca UE să își continue activitatea pentru a se asigura că există o cooperare și o bază pentru un acord – atât în Europa, cât și în întreaga lume – privind sectorul forestier și comerțul cu produse forestiere, precum și pentru a consolida principiile silviculturii durabile în vecinătatea sa, în relațiile sale economice externe și în politica sa de dezvoltare. *Forest Europe*, sistemele de certificare forestieră, planul strategic forestier al ONU pentru 2030 și obiectivele globale privind pădurile sunt exemple de domenii de influență posibile.

10.2. Multe dintre zonele forestiere importante din UE sunt delimitate de frontierele sale externe, în timp ce tipurile de păduri, sectorul silviculturii și amenințările la adresa pădurilor depășesc adesea aceste frontiere. Este important ca autoritățile locale și regionale din regiunile de frontieră să aibă capacitatea de a utiliza în mod mai eficace programele de relații externe ale UE în sectorul forestier.

10.3. Reprezentanții autorităților locale și regionale trebuie să fie implicați îndeaproape în pregătirea, punerea în aplicare și monitorizarea angajamentelor internaționale ale UE în sectorul forestier, fiind necesară instituirea unor proceduri permanente pentru ca acest obiectiv să devină o realitate.

10.4. Ar fi esențial să se încurajeze cooperarea la nivel național și regional în UE, pentru a facilita schimbul de competențe și a crește competitivitatea regiunilor. Consolidarea rețelelor ar permite ca sprijinul să fie disponibil mai rapid în ceea ce privește combaterea perturbărilor naturale, cum ar fi incendiile forestiere, furtunile, seceta și inundațiile.

11. Educație și comunicare

11.1. Trebuie promovată o cerere socială care să legitimeze și să aprobe rolul pădurilor, ca actori esențiali ai schimbărilor climatice și economice care se prefigurează.

11.2. Acest lucru se va realiza numai printr-un efort fără precedent în ceea ce privește comunicarea și educația privind rolul sectorului forestier în atenuarea schimbărilor climatice și în tranziția către o bioeconomie bazată pe resurse naturale, prin campanii naționale și internaționale, dar și la nivel local și regional, în virtutea apropierii acestor niveluri față de cetățeni.

11.3. Măsurile de comunicare și de educare vor viza în special depășirea a două frontiere cognitive actuale: transformarea imaginii negative a exploatării lemnului într-o recunoaștere a silviculturii ca sistem de gestionare durabilă bazat pe cunoștințele despre păduri, precum și depășirea dihotomiei conservare vs. gestionare, prin intermediul conceptului de gestionare durabilă a pădurilor, în cadrul căruia aceste două aspecte sunt compatibile.

11.4. Din echipele de educație și comunicare trebuie să facă parte profesioniștii din sectorul forestier, care sunt cunoscători atât în materie de silvicultură, cât și de gestionare durabilă a pădurilor.

Bruxelles, 11 aprilie 2019.

Președintele
Comitetului European al Regiunilor
Karl-Heinz LAMBERTZ
